

การพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายใน
เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4

THE DEVELOPMENT OF DATABASE AND INFORMATION MANAGEMENT
SYSTEM OF INTERNAL QUALITY ASSURANCE IN PREPARATION FOR
EXTERNAL QUALITY ASSESSMENT OF BASIC EDUCATION SCHOOL IN THE
OFFICE OF BURIRUM EDUCATIONAL SERVICE AREA ZONE 4

ศานิตย์ ศรีคุณ (Sanit Srikoon)*

ดร. สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์ (Dr. Samphan Phanphruk)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก และเพื่อพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4 ที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โดยได้ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก กับสถานศึกษาที่เป็นกรณีศึกษาจำนวน 4 แห่ง ด้วยการลงภาคสนามทำการวิเคราะห์เอกสาร สังเกต และสัมภาษณ์ จากนั้นนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศ แล้วนำระบบที่ได้พัฒนาขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบ เห็นชอบ และนำระบบไปทดลองใช้กับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกรณีศึกษา ทั้ง 4 แห่งดังกล่าว จากนั้นตรวจสอบความพึงพอใจต่อระบบโดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ ขั้นสุดท้ายนำระบบไปใช้กับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4 ที่เหลืออีก 12 แห่ง และประเมินประสิทธิภาพของระบบโดยใช้แบบประเมินประสิทธิภาพของระบบ ทำการวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศ

คำสำคัญ : ระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศ การประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
Key words : Database and Information Management System, Internal Quality assurance, Basic Education School

* นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 ในสถานศึกษาที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง เริ่มมีการดำเนินการแล้ว แต่การดำเนินงานของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก ยังไม่ครอบคลุมในแต่ละตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลไกในการกำกับติดตามมีหลากหลายกลไกและเกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน ส่งผลให้การสรุปรวมของข้อมูลและสารสนเทศไม่เป็นเอกภาพและเกิดความซ้ำซ้อนในการเก็บข้อมูลและสารสนเทศ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลและสารสนเทศไม่สมบูรณ์ ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลและสารสนเทศไม่ชัดเจนซึ่งเมื่อจะทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมในบางตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน การเก็บข้อมูลและสารสนเทศไม่สม่ำเสมอทำให้ข้อมูลและสารสนเทศที่ได้ไม่เป็นปัจจุบันและ 2) ได้ระบบ คู่มือ และแบบจัดเก็บข้อมูลของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน จำนวน 8 มาตรฐาน 33 ตัวบ่งชี้ ที่ใช้ในการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกที่สถานศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากและเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพในด้านอรรถประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง ในระดับมาก

ABSTRACT

The purpose of the present research and development study was to investigate the situation of the database and information management system for internal quality assurance in accordance with the standards of basic education for learners, in preparation for external quality assessment of four basic education schools under the Office of Burirum Educational Service Area 4 which give lessons to levels 3 and 4 students, and to develop a database and information management system for internal quality assurance in accordance with the standards of basic education for learners, in preparation for external quality assessment of the said basic education schools. The study was done by means of analyzing the schools' documents, observing and making interviews of persons concerned. Results of the study were then used as a basis for developing a database and information management system. The newly developed system was subsequently presented to 5 experts for verification and approval. After that the approved system was put to use in the 4 basic education schools included in the study on a trial basis and an assessment of satisfaction was made by means of a satisfaction assessment form. In the last stage of the study, the system was put to use in the remaining 12 basic education schools under the Office of Burirum Educational Service Area 4 which served levels 3 and 4 students. The effectiveness of the system was assessed by means of an effectiveness assessment form. The collected quantitative data were analyzed by means of frequency, percentage, arithmetic mean and standard deviation; while the qualitative data were analyzed by means of content analysis.

Results of the study:

1. The standards of basic education, specifically on the aspect of the quality of the learners, for internal quality assurance as stipulated by the Ministry of Education since November 15, 2005 has been brought into effect in the 4 schools in the present study. However, the operation of the database and information management system for internal quality assurance in accordance with basic education

standards for learners is not all-inclusive to cover each of the indicators of the standards. The mechanisms for supervision and follow-up varied and are repetitious causing un-uniformity of data and information collection and summarization. Furthermore, the tools used for collection of data and information are not complete. The time-table for data and information collection is not clear. As a consequence, when it comes for the preparation of a Self Assessment Report (SAR) the four schools have to collect additional data to meet some basic education standard indicators. The collection of data and information also are uneven rendering the collected data and information obsolete.

2. A database and information management system has been constructed along with a Hand book and a data collection form in accordance with the 8 standards and 33 indicators of basic education for learners to be used for internal quality assurance. Results of an analysis of the satisfaction assessment form completed by personnel of the 4 schools showed a "high" level of satisfaction with the system, especially on the aspects of utility, feasibility, property and accuracy of the system.

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรา 48 "ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อพร้อมรับการประกันคุณภาพภายนอก" (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) จากหลักการดังกล่าว สถานศึกษาต่างๆ ได้ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎหมายกำหนดไปแล้วระยะหนึ่ง พบปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ คือการกำหนดระบบ หลักเกณฑ์ วิธีการประกันคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของแต่ละหน่วยงาน มีปัญหาด้าน เอกภาพและเอกลักษณ์ที่ต้องมีการปรับให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกันมากขึ้น และการนำผลการประกันคุณภาพภายในไปใช้และการเผยแพร่ผลต่อสาธารณชน ยังกระทำจำกัดและไม่เห็นผลเป็นรูปธรรม (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2546) และ

เนื่องจากการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีวิธีการปฏิบัติที่หลากหลายแตกต่างกันไป เพื่อความเป็นเอกภาพ และเพื่อให้การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษามีทิศทางไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ประกาศ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 ที่กำหนดให้สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับปฐมวัยทุกสังกัดใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย เพื่อเป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 18 มาตรฐาน 84 ตัวบ่งชี้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2548) ซึ่งเขตพื้นที่การศึกษาและหรือสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมมาตรฐานและตัวบ่งชี้ให้ครอบคลุมบริบทและเอกลักษณ์ของตนได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีกลยุทธ์เร่งปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ ขยายโอกาสทางการศึกษา ขั้นพื้นฐานให้เข้าเรียนอย่างกว้างขวาง และทั่วถึง พัฒนา

คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับโดยเฉพาะ การเสริมสร้างความเข้มแข็งระบบประกันคุณภาพภายใน และกระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยให้มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศทั้งเป็น รายบุคคล กระบวนการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล สารสนเทศ พัฒนาระบบข้อมูลกลาง การถ่ายโอนข้อมูล จนกลายเป็นระบบเครือข่าย (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรา 48 มาตรา 49 “ให้มีสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษามีฐานะเป็น องค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมิน คุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึง ถึงความมุ่งหมายและหลักการและแนวการจัดการศึกษา ในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติทั้งนี้ให้ มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่ง อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก 5 ปี นับตั้งแต่การประเมิน ครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องและสาธารณชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) จากการศึกษารายงานการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ที่ได้รับการ ประเมินคุณภาพภายนอกครั้งแรก จากสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พบว่า ปัญหาของสถานศึกษาส่วนใหญ่ คือ การจัดองค์กร โครงสร้างการบริหารงานและระบบข้อมูลสารสนเทศ ไม่ครบถ้วนถูกต้อง ไม่ตรงกับความต้องการและไม่ทันต่อ การใช้งาน การนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการ ตัดสินใจและปรับปรุงงานการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของ สถานศึกษาต่อชุมชนไม่ต่อเนื่อง สถานศึกษากำหนด ยุทธศาสตร์และวางมาตรการให้เกิดการปฏิบัติจัดการ ศึกษาไม่เป็นรูปแบบ และได้ชี้้นำให้สถานศึกษาปฏิบัติงาน การกิจตามขั้นตอน PDCA ทั้งผู้เรียน ครูผู้สอน และ สถานศึกษา เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการเรียน การจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการเรียน ครู

และผู้บริหารสถานศึกษา ที่ทำให้การประกันคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษา มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ การปฏิรูปการเรียนรู้(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4, 2549) จากสภาพปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า สถานศึกษามีความต้องการเรื่องการเตรียมความพร้อม เตรียมหลักฐาน การสร้างเครื่องมือที่จะสอดคล้องกับ มาตรฐานและตัวบ่งชี้ของการประเมินคุณภาพภายนอก ต้องดำเนินการให้เป็นระบบ มีการจัดบันทึกเก็บหลักฐาน ที่เกิดจากการปฏิบัติงานจริงไว้อย่างสม่ำเสมอ เก็บให้เป็น ระบบโดยทำงาน พยายามเรียนรู้จากสิ่งที่ทำ และ บันทึกไว้ก็จะเกิดประโยชน์ แล้วอาจสรุปรวมเป็นระยะๆ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประกันคุณภาพ การศึกษา, 2547)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรา 48 มาตรา 50 “ให้สถานศึกษาให้ความ ร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่มี ข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วน ที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของ สถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคล หรือหน่วยงาน ภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง ที่ทำการประเมิน คุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น” (กระทรวง ศึกษาธิการ, 2546) ดังนั้น สถานศึกษาต้องเตรียมข้อมูล สารสนเทศ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพให้ถูกต้อง สมบูรณ์ ทันสมัย และเป็นระบบพร้อมต่อการตรวจสอบ แก่ผู้มีสิทธิ์รับทราบอย่างเหมาะสม แต่สภาพการณ์จาก การประเมินคุณภาพภายนอกครั้งแรก โดยสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ปรากฏ ว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ขอรับการประเมิน อันมี สาเหตุมาจาก 1) ความไม่พร้อมหลาย ๆ ด้าน เช่น เอกสาร บุคลากร ระบบการทำงาน 2) อยู่ระหว่างการจัดทำ รายงานการประเมินตนเอง กำลังรวบรวมข้อมูล ต้องการ จัดทำให้เป็นปัจจุบัน ซึ่งปัญหานี้เกิดจาก การรวบรวมสรุป และจัดทำสารสนเทศยังไม่ดี ขาดการเก็บข้อมูลที่ต่อเนื่อง

ไม่มีแนวทางชัดเจนในการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ไม่เข้าใจการเขียนรายงานการประเมินตนเอง ขาดแบบหรือตัวอย่างในการจัดทำ หรือแบบรายงาน ไม่ครอบคลุมตามมาตรฐาน สมศ. บุคลากรมีจำนวนน้อย ภาระงานมาก 3) ช่วงรอยต่อการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร โรงเรียนย้ายสถานที่ อีกทั้งไม่ได้ดำเนินการประกันคุณภาพให้เป็นการทำงานปกติ ที่ต้องทำเป็นประจำและต่อเนื่อง(สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา, 2547)

ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4 เพื่อสนับสนุนให้การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยมีระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศที่ดำเนินการควบคู่กับงานประจำ เป็นปัจจุบัน สามารถนำข้อมูลสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาได้ทันที โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ต่อไป

2. คำถามการวิจัย

2.1 สภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4 เป็นอย่างไร

2.2 ระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4

3.2 เพื่อพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา(Research and Development) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

4.1 กลุ่มเป้าหมาย

สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4 ที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4 ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 16 แห่ง โดยกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

4.1.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศ และใช้ทดลองระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4 ที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 4 แห่ง ที่มีความความเต็มใจให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดละ 1 แห่ง โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

4.1.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ยืนยันและขยายผลนาระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และใช้ประเมินประสิทธิภาพของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศเป็นสถานศึกษา

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4 ที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ที่เหลืออีก 12 แห่ง

4.2 วิธีการดำเนินการ

4.2.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพ ภายนอก ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4

การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4 มีการดำเนินการออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นแรก ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ แนวคิด หลักการ มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณา ตลอดจนวิธีการและเกณฑ์การประเมินคุณภาพของการประกันคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พร้อมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) แนวคิด และหลักการเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 3) แนวคิด หลักการสร้างเครื่องมือและเทคนิคในการพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) ทฤษฎี การประเมิน 5) การวิจัยและพัฒนา และ 6) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยในการพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศ

ในการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นข้อมูลที่ต้องการ เก็บทั้ง ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ในแต่ละตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน (8 มาตรฐาน 33 ตัวบ่งชี้) 2) ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย การเตรียม การรวบรวม และทบทวนข้อมูลที่มีอยู่และที่เกี่ยวข้อง (ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้จัดเก็บข้อมูล การกำหนดข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการเก็บตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน แหล่งข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล เครื่องมือเก็บข้อมูล (แบบจัดเก็บข้อมูล ระดับบุคคล แบบจัดเก็บเก็บข้อมูลระดับห้องเรียน แบบรายงานข้อมูลระดับกลุ่มสาระ แบบรายงานข้อมูลระดับสถานศึกษา) ช่วงเวลาที่เก็บข้อมูล (รายเดือน รายภาคเรียน และรายปี) ผู้กำกับติดตาม และการวิเคราะห์ ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ด้านผลผลิต (Output) เป็นการรายงานข้อมูลและสารสนเทศตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน จำนวน 8 มาตรฐาน 33 ตัวบ่งชี้

ขั้นที่สอง เป็นการศึกษาภาคสนามเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4 ที่เป็นกรณีศึกษา จำนวน 4 แห่ง โดยการศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร สัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ และบุคลากรของสถานศึกษาที่เป็นกรณีศึกษา และสังเกตการปฏิบัติงานจริงของการดำเนินงานของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน โดยใช้แบบแบบวิเคราะห์ระบบ

การจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังจากนั้นนำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4.2.2 การพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4

ขั้นที่ 1 การพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศ

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาลงปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4 ที่ได้จากการศึกษาภาคสนามกับสถานศึกษาที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง มาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4 โดยการกำหนดเนื้อหาลงในแต่ละองค์ประกอบของระบบ ให้สอดคล้องกับแต่ละตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2548 และสอดคล้องในแต่ละตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่ 2 (พ.ศ. 2549 - 2553) และเมื่อพิจารณาจากระบบการกำกับติดตาม และการดำเนินงานของสถานศึกษา จึงได้วางกรอบการออกแบบจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศออกเป็น 4 ระดับคือ ระดับบุคคล ระดับห้องเรียน ระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ และระดับ

สถานศึกษา จากนั้นผู้วิจัยได้สร้างคู่มือการใช้ระบบแบบประเมินความพึงพอใจต่อระบบ และแบบประเมินประสิทธิภาพของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบและหาประสิทธิภาพของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบและหาประสิทธิภาพของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1) การตรวจสอบระบบ คู่มือการใช้ และแบบจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความพึงพอใจต่อระบบ และแบบประเมินประสิทธิภาพของระบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งมีคุณสมบัติ คือ 1) มีคุณวุฒิสถิตตั้งแต่ระดับปริญญาโททางการวัดและประเมินผลการศึกษา และ/หรือการวิจัยการศึกษา และ/หรือการบริหารการศึกษา มาแล้วอย่างน้อย 5 ปี 2) มีประสบการณ์ในด้านการสอน และ/หรือการประเมินคุณภาพภายใน และ/หรือการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมาแล้วอย่างน้อย 5 ปี 3) ยินดีให้ความร่วมมือด้วยความตั้งใจและเต็มใจตั้งแต่เริ่มต้นกระทั่งเสร็จสิ้นกระบวนการวิจัย โดยใช้แบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์และชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2) การประเมินความพึงพอใจของการใช้ระบบโดยผู้วิจัยได้นำระบบที่พัฒนาขึ้นและผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบแล้วไปทดลองใช้โดย ผู้วิจัยได้นำคู่มือการใช้ระบบพร้อมทั้งแบบจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ให้สถานศึกษาที่เป็นกรณีศึกษาจำนวน 4 แห่ง

เพื่อทดลองใช้ระบบ โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงและอธิบายให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพของสถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา ได้เข้าใจในระบบและสามารถนำระบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปใช้ได้ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ประเมินความพึงพอใจต่อระบบ โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจต่อระบบ ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบแอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.923 นำข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้มาวิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3) การหาประสิทธิภาพของระบบโดยการนำระบบที่ทดลองใช้และสถานศึกษามีความพึงพอใจแล้วไปใช้กับสถานศึกษากลุ่มเป้าหมายที่เหลืออีก 12 แห่ง โดยให้คู่มือการใช้ระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศ ระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศ ตลอดจนแบบจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดตาม โดยการสัมภาษณ์และประเมินประสิทธิภาพของระบบตามมาตรฐานการประเมิน 4 มาตรฐาน คือ มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) และมาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) โดยใช้แบบประเมินประสิทธิภาพของระบบที่ประยุกต์มาจาก แบบประเมินอภิमानรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของ สมศ. แบบประเมินประสิทธิภาพของระบบที่ประยุกต์มาจากมาตรฐานการประเมินของ Stufflebeam (1999) แบบประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของ ชนม์ชกรณ์ วรอินทร์ (2549) แบบตรวจสอบรายการประเมินหลักของ สนิ่นาฏ ศรีพัฒน์พิพันธ์ (2545) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) อยู่ระหว่าง 0.8-1.00 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบแอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.941

นำข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้มาวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา(Content Analysis)

5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

5.1 สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่า มีการเก็บข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพแต่ไม่ครบถ้วนในแต่ละตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้เก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล และจัดส่งข้อมูลและสารสนเทศต่อให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จากนั้นส่งข้อมูลและสารสนเทศต่อให้ฝ่ายบริหารวิชาการ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล (ป.พ.6) จัดส่งข้อมูลเป็นรายเดือน และใช้แบบบันทึกการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ป.พ.5) เพื่อรายงานข้อมูลและสารสนเทศต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ปกครองแต่ทั้งนี้ข้อมูลและสารสนเทศที่ได้ไม่ครบถ้วนทุกตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และขาดข้อมูลและสารสนเทศที่ใช้ในการรายงานผลระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนระดับสถานศึกษาได้มีการจัดทำรายงานประเมินตนเอง (SAR) เป็นรายปี ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดทำรายงานประเมินตนเอง (SAR) คือ ความไม่ครบถ้วนของกิจกรรมที่ได้ดำเนินการเนื่องจากสถานศึกษามีการดำเนินการทำกิจกรรมแต่ขาดการเก็บข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง

1.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขนาดกลาง พบว่า มีการเก็บข้อมูลและสารสนเทศทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลและสารสนเทศ ได้แก่ แบบรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล (ป.พ.6) แบบบันทึกการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน(ป.พ. 5) แบบประเมินใน

แต่ละโครงการ แบบประเมินในแผนการสอน แบบบันทึกกิจกรรมหน้าห้อง แบบประเมินตนเอง เป็นต้น แต่การเก็บข้อมูลและสารสนเทศดังกล่าวยังไม่มีการนำข้อมูลและสารสนเทศมาประมวลผลในภาพรวมให้เป็นเอกภาพต่างคนต่างเก็บ ทำให้เกิดการะงับงายซ้ำซ้อน และช่วงเวลาเก็บข้อมูลเป็นทั้งรายสัปดาห์ รายเดือน รายภาค และรายปี โดยมีกลไกในการเก็บข้อมูลโดยให้ครูผู้สอนเก็บข้อมูลนักเรียนในแต่ละคน จากนั้นส่งต่อข้อมูลและสารสนเทศแก่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จากนั้นส่งต่อฝ่ายบริหารวิชาการและผู้อำนวยการโรงเรียนต่อไป แต่การสรุปรวมข้อมูลและสารสนเทศในแต่ละตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่เห็นเป็นรูปธรรม

1.3 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขนาดใหญ่ พบว่า มีการกำหนดข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการเก็บในแต่ละโครงการ แต่ไม่ครบถ้วนในแต่ละตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลที่จัดส่งตามระบบเป็นรายเดือน ได้แก่ แบบบันทึกการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ป.พ. 5) แบบประเมินในแผนการสอน แบบรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล (ป.พ. 6) นอกจากนี้ยังมีแบบสอบถามในการประเมินโครงการต่างๆ เป็นต้น มีกลไกการเก็บข้อมูลและสารสนเทศโดยให้ครูผู้สอนเป็นผู้เก็บข้อมูลและสารสนเทศของนักเรียนรายบุคคล แล้วส่งต่อให้ฝ่ายบริหารวิชาการ จากนั้นฝ่ายบริหาร วิชาการเป็นผู้ดำเนินการให้หัวหน้ากลุ่มสาระ และผู้บริหาร รับผิดชอบร่วมกัน แต่แบบสรุปข้อมูลและสารสนเทศที่จำแนกเป็นรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ และแบบสรุปของสถานศึกษายังไม่เป็นรูปแบบที่แน่นอนต่างคนต่างเก็บ และขาดการเชื่อมโยงข้อมูลและสารสนเทศในการปฏิบัติงานจริงกับแต่ละตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการเก็บข้อมูลและสารสนเทศเป็นรายวันรายสัปดาห์ รายเดือน รายภาค และรายปี แล้วแต่ลักษณะของข้อมูลและสารสนเทศ

1.4 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ พบว่า มีการเก็บข้อมูล

ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ และมีการกำหนดรายการข้อมูลแต่ไม่ครบถ้วนในแต่ละตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ป.พ. 5) แบบประเมินในแผนการสอน แบบรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล (ป.พ. 6) และแบบประเมินในโครงการต่างๆ เป็นต้น แต่ยังขาดการประมวลผลเพื่อสรุปเป็นรายกลุ่มสาระการเรียนรู้และเป็นของสถานศึกษา โดยมีช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลเป็นรายวัน รายเดือน รายภาคเรียน และรายปี ตามลักษณะของข้อมูล และมีระบบกำกับติดตาม คือ ครูผู้สอนมีหัวหน้ากลุ่มสาระเป็นผู้กำกับควบคุมดูแล และหัวหน้ากลุ่มสาระเป็นอยู่ในการควบคุมดูแลของฝ่ายบริหารวิชาการ และฝ่ายบริหาร วิชาการ อยู่ในการควบคุมดูแลของผู้บริหาร

2. ผลการพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศ

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศ รูปแบบ เกณฑ์ ตัวบ่งชี้ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอกกรอบสอง (พ.ศ. 2549 - 2553) ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบในการพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 ด้านคือ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นข้อมูลที่ต้องการเก็บในแต่ละตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ 2) ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย การเตรียมการ การรวบรวมและทบทวนข้อมูลที่มีอยู่และที่เกี่ยวข้อง (ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้จัดเก็บข้อมูล การกำหนดข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการเก็บตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แหล่งข้อมูล เครื่องมือเก็บข้อมูล (แบบจัดเก็บข้อมูลระดับบุคคล แบบจัดเก็บข้อมูลระดับห้องเรียน แบบรายงานข้อมูลระดับกลุ่มสาระ แบบรายงานข้อมูลระดับสถานศึกษา) ช่วงเวลาที่เก็บข้อมูล ผู้กำกับติดตาม) และการวิเคราะห์

ข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (การวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ) 3) ด้านผลผลิต (Output) เป็นการรายงานข้อมูลและสารสนเทศ

จากนั้นตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พบว่าระบบการจัดการฐานข้อมูลและ สารสนเทศที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องในแต่ละ ตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กระทรวง ศึกษาธิการได้ประกาศ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย เพื่อ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 ว่าให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกแห่งใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นหลัก ในการเทียบเคียงสำหรับสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจในระดับมาก และมีมาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standards) มีมาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มีมาตรฐานด้านความเหมาะสมขอค่าธรรมเนียม (Property Standards) และมีมาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) ในระดับสูงมาก

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของ ระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกัน คุณภาพภายใน เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก ของ สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน นั้นเป็นการศึกษา ถึงสภาพการดำเนินการ ปัญหา และอุปสรรคของระบบ การจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศ ซึ่งการดำเนินการ ของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศภายใน สถานศึกษาที่ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่าง ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ต้องมีระบบการพัฒนา คุณภาพ ระบบการติดตาม และระบบการประเมิน คุณภาพ โดยเฉพาะระบบการจัดการฐานข้อมูลและ สารสนเทศต้องมีทั้งด้านระเบียบ วิธีการ ขั้นตอน บุคลากร งบประมาณ และระยะเวลาการประเมินคุณภาพภายใน รวมทั้งกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ให้ครอบคลุม ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพอย่างครบถ้วน ทั้งปัจจัยนำเข้า

กระบวนการจัดการศึกษา และผลผลิต มีการรายงาน ข้อมูลและสารสนเทศให้ทันเวลา และจัดทำรายงาน ประจำปีที่เป็นรายงานประเมินตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ดวงใจ กฤตากร (2545) กล่าวว่า ในการดำเนินงานของสถานศึกษาต้องมีการวางแผนให้ ทุกภาคีเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา และ ปรับปรุง อย่างต่อเนื่อง มีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งระดับ รายบุคคล ระดับห้องเรียนและภาพรวมของสถานศึกษา มีการพัฒนาเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้ได้สะดวก และเป็นปัจจุบันเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เพื่อผลไปใช้พัฒนางานของตนเองและปรับปรุงแผน การทำงานในทุกระดับของสถานศึกษา และถ่ายทอด การรายงานผลหรือการจัดทำรายงานประเมินตนเอง

2. ระบบการจัดการฐานข้อมูลและ สารสนเทศดังกล่าว ควรดำเนินการโดยคำนึงถึง ลักษณะ ของข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ การกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การกำหนดผู้เก็บข้อมูล การกำหนดข้อมูล และสารสนเทศที่ต้องการเก็บ แหล่งข้อมูล กำหนด เครื่องมือเก็บข้อมูล ช่วงเวลาที่เก็บ และผู้กำกับติดตาม การวิเคราะห์ข้อมูล และข้อมูลและสารสนเทศในการ รายงานผล พบว่าสอดคล้องกับ งานวิจัยของสุกัญญา แฉ่มช้อย (2545) พบว่า ในการรวบรวม และทบทวน ต้องพิจารณาข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลที่บุคลากรต้องการ และจำเป็นต้องใช้ให้ทันต่อการใช้งาน เพื่อกำหนดข้อมูลที่ ต้องการจัดเก็บ การสร้างเครื่องมือ วิธีการเก็บ และ วิเคราะห์ข้อมูล และเพื่อการจัดทำฐานข้อมูล นอกจากนี้ Daniel stufflebeam (2001) กล่าวว่า การวางแผนใน การดำเนินงาน ต้องมีการเตรียมการ โดยการกำหนด ผู้รับผิดชอบ ปัจจัยในการทำงาน กำหนดกรอบการ ประเมิน และแผนการทำงาน และในการรวบรวม ทบทวน และวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศของระบบการจัดการ ฐานข้อมูลและสารสนเทศที่มีอยู่และที่เกี่ยวข้องประกอบ ด้วย การรวบรวมและทบทวนข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เชิงปริมาณ และ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในการ รวบรวมข้อมูลต้องคำนึงถึงเป้าหมายและความต้องการ ของการประเมิน รวมทั้งปัจจัยที่ส่งผลต่อการเก็บ รวบรวมและประเมินสารสนเทศที่จะเอื้อต่อการสรุป

กระบวนการประเมิน ในการวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศควรวิเคราะห์ด้วยวิธีที่หลากหลายทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ตามลักษณะของข้อมูลและสารสนเทศและเป้าหมายของการประเมิน เมื่อพิจารณาในประเด็นการตัดสินใจข้อมูลและสารสนเทศตามมาตรฐาน หลักการ หรือเกณฑ์ที่กำหนด ประกอบด้วย การเปรียบเทียบกับในแต่ละตัวบ่งชี้ตามมาตรฐาน และการกำหนดแนวทางในการพัฒนา ต้องมีการตัดสินใจข้อมูลและสารสนเทศต้องวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศตามมาตรฐาน เพื่อเทียบเคียงระดับความสำเร็จ และระบบการรายงานข้อมูลและสารสนเทศ โดยต้องมีการเตรียมการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ และการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ ควรการรายงานข้อมูลและสารสนเทศ โดยประเด็นหลักควรสรุปปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อแผนผลกระทบที่สำคัญต่อกระบวนการ เนื้อหาสาระควรรายงานทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนตามมาตรฐาน และการสื่อสารควรเหมาะสมกับผู้รับบริการ ส่วนการใช้ข้อมูลและสารสนเทศโดยต้องมีการช่วยเหลือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการตีความ และการนำผลการประเมินไปประยุกต์ใช้ในการช่วยเหลือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการตีความ ต้องพิจารณาที่จุดแข็ง และจุดอ่อนเป็นสำคัญ เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุของจุดแข็งและจุดอ่อน หาหนทางและเลือกวิธีการแก้ไขจุดอ่อน ลงมือแก้ไข พร้อมตรวจสอบผลกับเป้าหมายซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศเนื่องมาจากขั้นตอนการตัดสินใจข้อมูลและสารสนเทศตามมาตรฐาน หลักการ หรือเกณฑ์ที่กำหนด มาประยุกต์ใช้หาแนวทางในการพัฒนา

จากผลการประเมินความพึงพอใจ พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจในระบบนี้ โดยเฉพาะขั้นตอนการเตรียมการระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศ ที่ผู้ใช้มีความพึงพอใจสูงสุด ซึ่งขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่ต้องปรึกษาหารือ ร่วมกันกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน ร่วมกันกำหนดเป้าหมายของการปฏิบัติงาน จัดระบบและวางแผนโครงสร้างร่วมกัน ทั้งประเด็นการกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ตรงกับบริบท ให้ผู้เก็บข้อมูลสามารถ

เก็บข้อมูลได้อย่างถูกต้อง เพียงพอ และข้อมูลมาจากหลายแหล่ง ตรงตามความต้องการ ได้ข้อมูลที่ตรงประเด็น ทันต่อการใช้งาน และไม่เป็นการเพิ่มภาระสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนม์ชกรณ วรอินทร์(2549) ที่กล่าวว่ารูปแบบของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นควรเป็นระบบที่เป็นกลางสามารถนำไปประยุกต์กับแต่ละสถานศึกษา แต่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติสากล

ผลการผลการยืนยันระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศ พบว่า ประสิทธิภาพของระบบดังกล่าวมีอรรถประโยชน์ (Utility), มีความเป็นไปได้ (Feasibility) , มีความเหมาะสมชอบธรรม (Propriety) และมีความถูกต้อง (Accuracy) ในระดับดี โดยบุคลากรเห็นว่าระบบดังกล่าวช่วยจัดระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายใน มิได้เพิ่มภาระ ส่งเสริมการปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษา ให้ข้อมูลและสารสนเทศที่น่าเชื่อถือ มีความถูกต้องตรงกับการปฏิบัติงานจริง สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยเฉพาะมาตรฐานด้านความถูกต้อง ในประเด็นของ การกำหนดวัตถุประสงค์ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพตามที่ใช้ปฏิบัติจริง, กำหนดแหล่งข้อมูลที่เหมาะสม เช่น ผู้บริหาร นักเรียน/นักศึกษา ครู สถานประกอบการ ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และกำหนดขั้นตอนวิธีดำเนินงานและกลไกในการควบคุมคุณภาพของข้อมูลและสารสนเทศ ซึ่งมีประสิทธิภาพดีเยี่ยม แสดงให้เห็นว่าระบบนี้ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานให้ตรงกับจุดประสงค์ การกำหนดแหล่งข้อมูลที่เหมาะสม รวมทั้งขั้นตอนการปฏิบัติงาน ให้มีการปฏิบัติงานจริง และเมื่อมองในภาพรวมทั้ง 4 มาตรฐาน พบว่า ระบบดังกล่าวมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standards) มีมาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มีมาตรฐานด้านความเหมาะสมชอบธรรม(Propriety Standards) และมีความถูกต้อง (Accuracy Standards)

6. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า มีการดำเนินการ แต่ยังไม่ครบถ้วนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และยังไม่ต่อเนื่อง ดังนั้นสถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และครบถ้วน ครบวงจร จนกระทั่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ทั้งนี้ผู้บริหารและหน่วยงานต้นสังกัดควรมีการนิเทศ กำกับติดตาม อย่างต่อเนื่อง

2. การดำเนินงานตามระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศให้เหมาะสมกับบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หรือตามขนาดของโรงเรียนและจำนวนบุคลากร ทรัพยากร เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน และบุคลากรควรตระหนัก เห็นความจำเป็นของระบบและกลไกซึ่งสถานศึกษาต้องรับผิดชอบให้เกิดการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ไม่ควรปล่อยให้คนใดคนหนึ่งรับผิดชอบตามลำพัง ทุกคนในสถานศึกษาต้องร่วมมือกัน จึงเป็นการดำเนินการอย่าง

ต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ จึงจะพัฒนาและส่งผลให้เกิดความยั่งยืนแก่สถานศึกษา

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยที่ดำเนินการตามมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน ในมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกลุ่มเป้าหมายเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ทั้งนี้ เพื่อให้ระบบการจัดการฐานข้อมูลครบทุกด้านตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีการศึกษาวิจัยในมาตรฐานด้านการเรียนการสอน มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา และมาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทั้งนี้ควรพัฒนาทั้งในโรงเรียนที่เปิดสอนทั้งช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 เพื่อการนำระบบนี้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลายกับบริบทของสถานศึกษา

2. การศึกษาและพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลในครั้งต่อไป ควรมีการศึกษารายละเอียดของหลายๆ ลักษณะ เพื่อเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดในการดำเนินงานของแต่ละสถานศึกษา โดยตั้งบนหลักการที่สำคัญ คือ เน้นคุณภาพให้เกิดกับสถานศึกษา สามารถนำไปปฏิบัติงานได้จริง และไม่เป็นการเพิ่มภาระงาน ควรมีการพัฒนาเป็นระบบคอมพิวเตอร์จนกลายเป็นระบบเครือข่ายระหว่างหน่วยงาน ให้สามารถทำงานได้ทันที มีความสะดวกรวดเร็ว และทันต่อการใช้งาน

7. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. 2546. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.)

_____. 2549. แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. [ม.ป.ท.]: [ม.ป.พ.].

ชนม์ชูกรณ์ วรอินทร์. 2549. การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การประเมินแบบเสริมพลัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการทดสอบและวัดผล การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ดวงใจ กฤดากร. 2545. การศึกษาความต้องการจำเป็นในการดำเนินการด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา หลังการได้รับการประเมินภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ (สมศ.). วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. 2545. การวิเคราะห์หม็อตศน์และการปฏิบัติงานประเมินผลภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. 2543. รายงานการวิจัยการวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์. [ม.ป.ป.]. บทความเรื่อง กัลยาณมิตรประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. [ม.ป.ท. : ม.ป.พ.].
- _____. (2541). สถิติประยุกต์เพื่อการวิจัย: ฉบับปรับปรุง: สูตรและการแปลผล Computer Printout. ขอนแก่น: สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- _____. (2542). คู่มือนักวิจัยสาธารณสุขระดับอำเภอ. ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.
- _____. (2543). หน้าที่ของครูยุคปฏิรูป: การวิจัยในชั้นเรียนกับกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. ขอนแก่น: [ม.ป.พ.].
- _____. (2546). สถิติประยุกต์เพื่อการวิจัย. ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.
- _____. (2548). กัลยาณมิตรการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. วารสารคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 28(2), 1-9.
- _____. (2549). การวิจัยสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง ปฏิรูปการศึกษาไทย: จากงานวิจัยสู่การปฏิบัติ วันที่ 22-23 กันยายน 2549. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์. (2550). การประเมินอภิมาน การประเมินและรายงานการประเมิน. เอกสารประกอบการอบรมผู้ประเมินอภิมานภายนอกด้านการอาชีวศึกษาครั้งที่ 3 (กลุ่มผู้มีคุณสมบัติที่กำหนด), วันที่ 17-18 ตุลาคม 2550 ณ ห้องประชุม 1-2. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.).
- _____. (2550). พัฒนาการด้านมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศไทย: การวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง การวิจัยทางการศึกษา ความเคลื่อนไหวของการปฏิรูปการศึกษา: นวัตกรรมทางเทคโนโลยีศึกษาและมุมมองด้านการเรียนการสอน, วันที่ 14-15 กันยายน 2550 ณ ห้องประชุมสายสุรี. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สินีนาง ศรีพัฒนะพิพัฒน์. (2545). การพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินหลักเพื่อประเมินความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4. (2549). บทสรุปรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4. [ม.ป.ท. : ม.ป.พ.].
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). รายละเอียดโครงการ/กิจกรรม ตามจำแนกตามกลยุทธ์ จุดเน้น. ค้นเมื่อ 18 มีนาคม 2550, จาก <http://www.obec.go.th/>

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2546. **ประชาคมประกันคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (จุลสาร).
- ..... (2547). **ประชาคมประกันคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (จุลสาร)
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2548ก). **ประชาคมประกันคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (จุลสาร).
- ..... (2548ข). **ประชาคมประกันคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (จุลสาร).
- ..... (2548ค). **ประชาคมประกันคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (จุลสาร).
- ..... (2548ง). **มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่ 2 (พ.ศ. 2549-2553)**. [ม.ป.ท.]: [ม.ป.พ.].
- ..... (2549ก). **หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่สอง (พ.ศ. 2549-2553)**. กรุงเทพฯ: บริษัทจุดทอง จำกัด.
- ..... (2549ข). **สรุปข่าวรอบ 1 เดือน สื่อสิ่งพิมพ์ วันที่ 21 มีนาคม - 17 เมษายน 2548**. ค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2549, จาก http://www.onesqa.or.th/upload/62/fileupload/965_6787.doc
- ..... (2549ค). **สรุปข่าวรอบ ตั้งแต่วันที่ 15 กุมภาพันธ์ - 14 มีนาคม 2548**. ค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2549, จาก http://www.onesqa.or.th/upload/62/fileupload/692_4270.doc
- ..... (2549ง). **สรุปข่าว ตั้งแต่วันที่ 15 มีนาคม-19 เมษายน 2548**. ค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2549, จาก <http://www.onesqa.or.th/>
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2549จ). **สรุปข่าวในรอบ 3 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 14 ตุลาคม-3 พฤศจิกายน 2548**. ค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2549, จาก <http://www.onesqa.or.th/>
- ..... (2549ฉ). **รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : บริษัทจุดทอง.
- ..... [ม.ป.ป.]. **แบบประเมินอภิมานรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. [ม.ป.ท. : ม.ป.พ.].
- Stufflebeam, D.L. (1971). **Educational Evaluation and Decision-Making**. Itasca, Illinois : Peacock Publishing.
- ..... (1974). **Meta Evaluation**. Western Michigan University Evaluation Center, Kalamazoo, Michigan.
- ..... (1995). A Proposed Model for Superintendent Evaluation. **Journal of Personnel Evaluation in Education**, 9:383-410.